

Sprawozdanie z działalności Fundacji Vis Maior za rok 2017.

Nazwa i dane adresowe fundacji:

Fundacja Vis Maior

ul. Bitwy Warszawskiej 1920 roku 10

02-366 Warszawa

Numer NIP: 525 225 35 42

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 24.10.2002 r.

Numer KRS: 0000136590

Data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego 28.10.2008 r.

Numer REGON: 015278749

W okresie sprawozdawczym fundację reprezentował zarząd w składzie:

Jolanta Kramarz – prezes Fundacji;

Magdalena Raczyńska – wiceprezes Fundacji;

Anna Miętus – członek zarządu;

Jerzy Dżoga – członek zarządu;

Dariusz Kupiecki – członek zarządu.

W okresie sprawozdawczym fundację reprezentowała rada w składzie:

Andrzej Matuszyński – przewodniczący rady;

Włodzimierz Zientarski – członek rady;

Piotr Frączak – członek rady;

Aneta Lejman – członek rady.

W okresie sprawozdawczym skład zarządu i rady nie uległ zmianie.

Cele Fundacji:

1. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji wobec osób niepełnosprawnych oraz pomoc im i ich rodzinom w pokonywaniu ograniczeń związanych z niepełnosprawnością.

2. Włączanie społeczne osób niepełnosprawnych.
3. Propagowanie aktywności osób niepełnosprawnych, w szczególności w życiu publicznym, społecznym i zawodowym.
4. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
5. Propagowanie dostępności przestrzeni, transportu, informacji i komunikacji oraz idei projektowania uniwersalnego.

Cele te Fundacja realizuje poprzez:

I. Działalność nieodpłatna:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.
3. Prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.
4. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
5. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.
6. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.
7. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.
9. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
10. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.
11. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
12. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich

bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.

13. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
14. Pomoc społeczna polegająca na świadczeniu osobom fizycznym, zakwalifikowanym do realizowanych przez Fundację programów, wsparcia finansowego i rzeczowego związanego z posiadaniem i szkoleniem psa asystującego.
15. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
16. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
17. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
18. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.
19. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

II. Działalność odpłatna:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.
3. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
4. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.
5. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.

6. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.
8. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
9. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.
10. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
11. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.
12. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
13. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
14. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
15. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
16. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.
17. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Opis działalności statutowej:

Praca w Fundacji przebiegała zgodnie z planem przyjętym na 2017 rok.

Posiedzenia Zarządu odbywały się co miesiąc. Członkowie Zarządu pozostawali ze sobą w stałym kontakcie i w razie potrzeby konsultowali sprawy związane z działalnością

Fundacji. Wszelkie zaistniałe wątpliwości wyjaśniano na bieżąco. Dzięki temu działania Fundacji były spójne i dynamiczne.

Spotkania dotyczyły:

- bieżącej działalności fundacji oraz realizowanych projektów,
- sposobów wydatkowania funduszy otrzymanych ze środków publicznych i darowizn,
- zasad współpracy z instytucjami oraz firmami realizującymi cele podobne do tych, jakie stawia sobie Fundacja,
- zasad współpracy z władzami terytorialnymi i organizacjami pozarządowymi, kreowania wizerunku Fundacji i Promowania jej działań,
- akcji jednoprocentowej,
- zasad przyznawania psów przewodników,
- zmiany zapisów w umowie przekazania psa,
- postępowania w sytuacji, gdy dotychczasowy opiekun oddaje fundacji otrzymanego od niej psa,
- pozyskiwania nowych współpracowników,
- współpracy z wolontariuszami.

Opis działalności Fundacji Vis Maior

I. Promowanie i wspieranie aktywności osób z dysfunkcją wzroku

1. Kultura, sport i rekreacja

Instytucje kulturalne i sportowe co raz częściej zauważają potrzeby osób z dysfunkcją wzroku i starają się dostosować swoją ofertę do ich potrzeb.

14 września 2017 pracownicy i klienci Fundacji Vis Maior obejrzeni w teatrze Ateneum spektakl "Kandyd, czyli optymizm", po którym odbyło się spotkanie z aktorami. Była to niepowtarzalna okazja do podzielenia się doświadczeniami z odbioru sztuki w sytuacji braku lub ograniczenia wzroku. Ze spotkania został nakręcony filmik, który zamieściliśmy na naszej stronie internetowej.

W ubiegłym roku Fundacja Vis Maior kontynuowała współpracę z Teatrem Ludowym w Krakowie oraz z warszawskimi teatrami, takimi jak: Teatr Rampa, Teatr Polski, Teatr Powszechny, Teatr Dramatyczny, Teatr Studio, Teatr Kapitol, Teatr Kamienica, Teatr Współczesny, Och Teatr, Bielańska Scena Muzyczna, oraz z kinem Luna. Dzięki życzliwości tych instytucji klienci Fundacji mogli korzystać z oferty promocyjnej, przygotowanej z myślą o nich.

Osoby z dysfunkcją wzroku niejednokrotnie zwracają uwagę na niedostosowanie oferty instytucji kulturalnych i edukacyjnych do ich potrzeb, ponieważ podczas zwiedzania nie zawsze mają możliwość swobodnego obejrzenia eksponatów. W 2016 roku Fundacja zorganizowała wyjścia do Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie. Zwiedzający mieli możliwość dokładnego zapoznania się z poszczególnymi elementami wystaw i zadawania pytań. Spotkali się z życzliwością i otwartością przewodników oraz animatorów, którzy wykazali duże zrozumienie dla potrzeb osób niewidomych i – w miarę swoich możliwości – starali się wyjść im naprzeciw.

Osoby niewidome mają ograniczone możliwości uprawiania sportu. Personel obiektów sportowych nie posiada odpowiedniego przygotowania do pracy z tą grupą klientów, a przede wszystkim ma wiele obaw wynikających z braku wiedzy nt. możliwości tych osób. Również oferta związana z turystyką i rekreacją jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Dlatego też Fundacja Vis Maior przygotowała propozycje dla miłośników aktywnych form spędzania czasu.

Nawiązaliśmy współpracę z Kręgielnią TB, dzięki czemu osoby niewidome mogły nieodpłatnie grać w kręgle.

Kontynuowaliśmy współpracę z Centrum Rekreacji i Sportu przy ul. Conrada, dzięki czemu osoby niewidome i słabowidzące mogły uczestniczyć w kursie nauki pływania dostosowanym do ich potrzeb.

W 2017 roku z oferty kulturalno-sportowej fundacji skorzystało 320 osób. Doceniały one jej różnorodność. Zwracały też uwagę na to, że placówki kulturalne i sportowe coraz częściej zauważają potrzeby osób niewidomych.

2. Spotkania i imprezy integracyjne

Fundacja zorganizowała imprezy okolicznościowe z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. W karnawale zorganizowaliśmy zabawę z tańcami i poczęstunkiem, w której wzięło udział około 50 osób. Natomiast w listopadzie odbyło się spotkanie jubileuszowe z okazji piętnastolecia powstania fundacji. Usłyszeliśmy wiele ciepłych słów oraz życzeń dalszego rozwoju, co upewniło nas, że działania wspierające aktywność i niezależność osób z dysfunkcją wzroku są naprawdę potrzebne.

Ponadto, wszystkie spotkania w Vis Maior stanowią bardzo dobrą okazję do rozmowy i wymiany doświadczeń związanych z bezwzrokowym funkcjonowaniem. Są niezwykle ważne dla osób, które tracą bądź niedawno straciły wzrok. Mogą one bowiem poznać osoby niewidome prowadzące aktywny tryb życia. To właśnie od takich dobrze zrehabilitowanych ludzi dowiadują się, jak niewidomi radzą sobie z różnego rodzaju trudnościami w codziennym funkcjonowaniu oraz w pracy. W spotkaniach zorganizowanych przez fundację w 2017 roku wzięło udział 100 osób.

Ponad 700 osób niewidomych i słabowidzących otrzymywało informacje o jej działaniach za pośrednictwem newsletteru, a jeszcze więcej mogło zapoznać się z aktualną ofertą poprzez stronę internetową Fundacji oraz poprzez portal www.facebook.com.

Projekty Fundacji Vis Maior

3. „Kurs na samodzielność. Podnoszenie samodzielności osób niewidomych w różnych obszarach funkcjonowania” to projekt wieloletni, dofinansowany ze środków PFRON. W okresie sprawozdawczym (do 31 marca 2017) był kontynuowany jego III etap. W ramach kontynuacji w lutym 2017 roku odbyły się dwa sześciodniowe szkolenia: warsztaty z zakresu nauki prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wizażu ze stylizacją, a także warsztaty z zakresu wykorzystania narzędzi internetowych i nawigacji GPS.

Dla uczestników obu szkoleń zostały wykonane indywidualne plany działania, czyli diagnoza potrzeb, na podstawie której opracowano zakres omawianych zagadnień. W pierwszym szkoleniu wzięło udział 10 osób. Uczestnicy nie tylko uczyli się przygotowywania potraw, lecz także wymieniali się własnymi doświadczeniami z prac kuchennych oraz sposobami na bezpieczne, bezwzrokowe wykonanie poszczególnych czynności. Po zakończeniu warsztatów wszyscy otrzymali przepisy, by mogli samodzielnie przyrządzać dania, które robili podczas zajęć. Były to zarówno dania obiadowe (np. budyń z warzyw), jak i desery (np. ciasto marchwiowe). Podczas spotkań grupowych z wizażystką uczestnicy dowiedzieli się, jakie są rodzaje sylwetek człowieka, w jakich fasonach dane osoby wyglądają korzystnie oraz jak tuszować niedoskonałości figury. Zajęcia indywidualne z kolei zależały już od tego, co dla kogoś jest najważniejsze i najtrudniejsze w kwestii jego wyglądu. Jednak każda z osób miała zrobioną analizę kolorystyczną, czyli dowiedziała się, jaki typ urody posiada i w jakich kolorach będzie jej do twarzy. Uzupełnienie warsztatów stanowiły zajęcia z robótek ręcznych, na których uczestnicy wykonywali m.in. ozdoby z filcu.

W szkoleniu z zakresu wykorzystania narzędzi internetowych i nawigacji GPS wzięło udział 10 uczestników, którzy znali obsługę komputera na poziomie średniozaawansowanym i chcieli poszerzyć swoje umiejętności. Warsztaty objęły następujące zagadnienia: portale społecznościowe, aktualizacja stron internetowych (np. WordPress), pisanie blogów, korzystanie z bankowości internetowej, bezpieczne zakupy w Internecie oraz praktyczne wykorzystanie nawigacji satelitarnej GPS w terenie.

Całkowita wartość tego etapu projektu wynosiła *180 461,34 zł*.

4. Projekt **„Pies mądry GPS 2014”**

Celem projektu jest poprawa jakości funkcjonowania osób niewidomych poprzez zakup psów, przygotowanie ich do roli przewodników, a następnie przekazywanie ich osobom niewidomym. Projekt został dofinansowany ze środków PFRON.

Do 31 marca 2017 trwał jego III etap. Całkowita wartość tego etapu projektu wynosiła *194 053,48 zł*.

W ramach kontynuacji zrealizowano następujące działania:

- Pies zakupiony w październiku 2015 ukończył szkolenie specjalistyczne w styczniu 2017. W lutym i marcu przeszedł proces żywienia się ze swoim niewidomym opiekunem i został mu przekazany.
- Trzy psy zakupione w styczniu 2016 kontynuowały szkolenie specjalistyczne, a następnie już po zakończeniu projektu przeszły proces żywienia się i zostały przekazane osobom niewidomym.
- Wszystkie zwierzęta, które w okresie sprawozdawczym zostały przekazane osobom niewidomym, otrzymały "Certyfikaty psa asystującego".

5. Projekt "Pies mądry GPS 2017", dofinansowany ze środków PFRON, trwa od 1 kwietnia 2017 do 31 marca 2019. Ma on na celu zakup psów, przygotowanie ich do roli przewodników, a następnie przekazanie ich osobom niewidomym lub takim, które nie mogą wykorzystać wzroku przy poruszaniu się.

W ramach I etapu projektu 3 psy, które rozpoczęły szkolenie w ramach III etapu projektu "Pies mądry GPS 2014", dokończyły szkolenie i zostały przekazane osobom niewidomym. Psy te otrzymały "Certyfikaty psa asystującego" w czerwcu 2017 r. 4 psy zostały podarowane fundacji w maju 2017, 4 kolejne – zakupione w październiku 2017. Zwierzęta przeszły etap wczesnej stymulacji neurologicznej, a następnie socjalizacji i wstępnego szkolenia.

Całkowita wartość I etapu projektu wynosi 240413,80 zł.

6. Projekt "Wybierz samodzielność"

To projekt wieloletni, dofinansowany ze środków PFRON. Celem projektu jest usamodzielnianie osób z dysfunkcją wzroku, poprawa ich mobilności, możliwości komunikowania się oraz dostępu do informacji, wiedzy o nowoczesnych sprzętach rehabilitacyjnych i technologiach. Jego pierwszy etap rozpoczął się 1 kwietnia 2016 i trwał do 31 marca 2017. Całkowita wartość tego etapu wynosiła *122 157,39 zł*. W ramach kontynuacji odbywały się indywidualne zajęcia z orientacji przestrzennej/czynności dnia codziennego oraz indywidualne szkolenia komputerowe na poziomie

średniozaawansowanym. Uczestnicy korzystali też z wsparcia psychologicznego. Trzy osoby z odległych części województwa mazowieckiego wzięły udział w podstawowym kursie komputerowym z zakwaterowaniem i wyżywieniem. Natomiast 6 osób niewidomych i słabowidzących uczestniczyło w warsztatach z zakresu wizażu i stylizacji, podczas których dowiedziały się, jak dbać o swój wygląd, jak dobrać ubrania do typu urody oraz jak w praktyce poradzić sobie z tym wszystkim w sytuacji ograniczenia lub braku wzroku. Dbanie o wizerunek i śledzenie trendów mody jest szczególnie trudne dla osób niewidomych, ponieważ nie mogą one samodzielnie ocenić swojego wyglądu.

Wszyscy uczestnicy tego etapu projektu przez cały czas jego trwania mogli korzystać z pomocy asystentów, czyli osób, które wspierają uczestników w docieraniu do różnych miejsc, wypełnianiu dokumentacji, itp. Jest to bardzo ważne na początkowym etapie rehabilitacji, gdyż wielu osobom trudno jest ją rozpocząć właśnie z powodu trudności w samodzielnym przemieszczaniu się i wypełnianiu różnego rodzaju dokumentacji.

1 kwietnia 2017 rozpoczął się drugi etap projektu i potrwa on do 31 marca 2018. W ramach tego etapu 54 osoby niewidome mogły korzystać z nauki orientacji przestrzennej/codziennych czynności, grupowych warsztatów kulinarnych, indywidualnych kursów komputerowych (na poziomie średniozaawansowanym), grupowych kursów komputerowych (na poziomie podstawowym, z elementami dziesięciopalcowego, bezwzrokowego pisania na klawiaturze). W okresie sprawozdawczym odbyły się dwie edycje tego typu szkolenia. Poza tym, 12 osób z dysfunkcją wzroku uczyło się języka angielskiego w dwóch grupach – podstawowej i średniozaawansowanej. Również i w tym etapie projektu uczestnicy mieli możliwość skorzystania z pomocy asystenta. Spośród 54 osób

22 kontynuowały rehabilitację rozpoczętą w poprzednim etapie projektu. Całkowita wartość II okresu rozliczeniowego wynosi 115191,20 złotych.

7. Projekt "Niewidomi Na Sportowo - Upowszechnianie I Wspieranie Kultury Fizycznej Osób Niewidomych I Słabowidzących", dofinansowany przez Biuro Sportu i Rekreacji m.st. Warszawy.

Jego całkowita wartość wynosiła 16250 zł.

W ramach projektu (od 1 marca do 31 grudnia 2017) odbyły się 34 zajęcia pilates dla 15 osób niewidomych i słabowidzących. Cieszyły się one dużym powodzeniem, ponieważ osobom z dysfunkcją wzroku trudno jest uczestniczyć w zajęciach sportowych, które nie są dostosowane do ich potrzeb. Poza tym samodzielne poruszanie się z białą laską jest na tyle dużym stresem, że nie daje ani przyjemności, ani relaksu.

Oprócz tego w siedzibie fundacji zorganizowaliśmy dwa cykle spotkań poradniczych – z dietetykiem i fizjoterapeutą.

Spotkania w ramach pierwszego z nich prowadziła pani dr Katarzyna Kowalce – specjalista w zakresie żywienia człowieka i dietetyki, wykładowca SGGW.

Dotyczyły one:

- diety śródziemnomorskiej i jej wpływu na nasze zdrowie
- profilaktyki różnych chorób (np. cukrzycy) poprzez stosowanie odpowiedniej diety

zdrowego i racjonalnego odżywiania się oraz odchudzania.

Natomiast spotkania w ramach drugiego cyklu prowadziła pani Maria Busłowicz – fizjoterapeutka. Uczestnicy zajęć mieli okazję zapoznać się z ćwiczeniami, które można wykonywać samodzielnie w domu, by dbać o swoje ciało, kondycję i dobrą postawę.

8. Projekt „Inkubator zatrudnienia osób niewidomych”

Inkubator Zatrudnienia Osób Niewidomych stanowił kompleksowe pośrednictwo pracy świadczone na rzecz kandydatów z dysfunkcją wzroku oraz pracodawców z otwartego rynku pracy, którzy są zainteresowani zatrudnieniem osoby niewidomej lub słabowidzącej.

Projekt trwał od 1 lutego do 31 lipca 2017. Jego celem było wypracowanie i przetestowanie innowacyjnej metody wprowadzania osób z dysfunkcją wzroku na otwarty rynek pracy na terenie Warszawy. Cel ten był realizowany poprzez ekspercki helpdesk, stanowiący zespół profesjonalistów, mających wiedzę na temat niepełnosprawności wzroku, realnych możliwości zatrudnienia osób niewidomych oraz oferujących wsparcie dla pracodawców deklarujących zatrudnienie osoby niewidomej.

W ramach projektu znaleźliśmy dwóch pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osoby z dysfunkcją wzroku. Były to firmy I-Spot oraz Poczta Polska. Wspomniane firmy otrzymały kompleksowe wsparcie obejmujące:

- audyt firmy pod kątem możliwości znalezienia stanowisk pracy, na których mogłyby zostać zatrudnione osoby z dysfunkcją wzroku;
- profesjonalne porady prawne, księgowe dla kadry zarządzającej przedsiębiorstwem z zakresu dostosowania stanowiska pracy i możliwości skorzystania z subsydiowania doposażenia stanowiska pracy, wynagrodzenia oraz szkoleń pracownika;
  - fachowe porady tyfłotechniczne na temat sprawdzonych rozwiązań przy dostosowaniu stanowiska pracy pod kątem konkretnego niewidomego lub słabowidzącego pracownika;
- szkolenia miękkie dla zespołu pracowników, do którego została zatrudniona wytypowana osoba niepełnosprawna;
- specjalistyczne porady dla kadry zarządzającej po zatrudnieniu pracownika z dysfunkcją wzroku wynikające z bieżących potrzeb (follow-up).

OSOBOM NIEWIDOMYM I SŁABOWIDZĄCYM zainteresowanym podjęciem zatrudnienia na otwartym rynku pracy, które przeszły pozytywnie wstępny etap rekrutacji, zapewniliśmy:

- udział w profesjonalnym procesie selekcji;

- realne, wielowymiarowe wsparcie w zatrudnieniu na otwartym rynku pracy (m.in. pośrednictwo pracy, wsparcie we wprowadzeniu w środowisko pracy u danego pracodawcy, wsparcie w początkowym okresie zatrudnienia).

Całkowita wartość projektu wynosiła 69600 złotych.

Inkubator Zatrudnienia Osób Niewidomych został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – Punkty Inkubacji Innowacji. Grantodawcą Inkubatora Zatrudnienia Osób Niewidomych była Fundacja „Merkury” z Wałbrzycha.

9. Projekt "Ruszaj w miasto 2017-2019 - niewidomi samodzielni i bezpieczni". „Ruszaj w miasto 2017-2019”

Jest to projekt wieloletni, dofinansowany ze środków Urzędu m. st. Warszawy, trwa od 01.03.2017 do 31.12.2019. Jego celem jest wspieranie samodzielności dorosłych osób niewidomych i słabowidzących, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zamieszkałych w Warszawie. Projekt kierujemy w szczególności do osób, które od niedawna mają trudności ze wzrokiem; u których nastąpiło jego nagłe pogorszenie lub niedawno go straciły; które od dłuższego czasu nie brały udziału w zajęciach z orientacji przestrzennej oraz wykonywania codziennych czynności. Pierwszy etap projektu trwał od 1 marca do 31 grudnia 2017. 15 uczestników otrzymało wsparcie w postaci kursów orientacji przestrzennej (samodzielnego poruszania się z białą laską) oraz wykonywania codziennych czynności. Wzięli również udział w grupowych warsztatach z wykonywania codziennych czynności (gotowanie, sprzątanie, prezentacja i korzystanie z urządzeń ułatwiających funkcjonowanie w domu, w pracy itp.). Mieli również możliwość uczestnictwa w indywidualnych zajęciach z zakresu korzystania z nowoczesnych technologii (Internet, nawigacja GPS i inne aplikacje) ułatwiających samodzielne poruszanie się, rozpoznawanie kolorów, tekstu oraz oznaczania przedmiotów). Całkowita wartość pierwszego etapu projektu wynosiła 47560,00 złotych.

10. "Wie, kto pyta 2017"

Projekt "Wie, kto pyta 2017" został dofinansowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Trwał od 17 lipca do 30 listopada 2017. Adresatami projektu były osoby z dysfunkcją wzroku (oraz ich rodziny) zamieszkałe na terenie województwa mazowieckiego. W ramach projektu uczestnicy korzystali z bezpłatnych porad psychologa, tyflop pedagoga, prawnika i tyfloinformatyka (łącznie 200 godz.). Porady były udzielane zdalnie: mailowo, listownie lub telefonicznie. Porady obejmowały: 1) zagadnienia społeczno-prawne: - świadczenia i uprawnienia - orzecznictwo - informacje dla pracodawców zatrudniających lub chcących zatrudnić osoby niepełnosprawne - informacje nt. edukacji niepełnosprawnych dzieci - dyskryminacja i naruszanie praw osób niepełnosprawnych; 2) poradnictwo technologiczne: - dostępny sprzęt i

oprogramowanie asystujące - dobór pomocy rehabilitacyjnych do indywidualnych potrzeb - porady w zakresie miejsca pracy i edukacji - dostępność stron internetowych (standardy WCAG 2.0); 3) poradnictwo psychologiczne: - stres związany z utratą wzroku - problemy rodzinne i środowiskowe - samodzielność i niezależność życiowa; 4) poradnictwo tyflopedagogiczne: - rehabilitacja dzieci i dorosłych. - usprawnianie codziennego funkcjonowania w gospodarstwie domowym. W ramach projektu powstał też spot, promujący działania projektowe. Spot ten został zamieszczony na stronie internetowej fundacji. Największym zainteresowaniem cieszyły się porady prawne i tyfloinformatyczne. Całkowita wartość projektu wynosiła 20042 zł.

11. Projekt "Nie widzisz – chodź z nami, słuchaj i ćwicz"

Projekt „nie widzisz – chodź z nami, słuchaj i ćwicz”, został dofinansowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Był to cykl sześciu rajdów pieszych z elementami krajoznawczymi oraz promocja codziennej aktywności fizycznej osób niewidomych i słabowidzących. W terminie 17.07.2017 – 30.11.2017 odbyło się 6 całodniowych rajdów/wypraw pieszych na terenie województwa mazowieckiego. W każdej z wycieczek wzięło udział 20 osób niewidomych lub słabowidzących i 10 wolontariuszy, którzy pomagali osobom zupełnie niewidomym w bezpiecznym przemieszczaniu się. W ramach rajdów uczestnicy projektów zwiedzili np. Podkowę Leśną, Powsin i muzeum w Palmirach (w puszczy kampinoskiej). Rajdy cieszyły się dużym zainteresowaniem, ponieważ osoby niewidome mają ograniczone możliwości aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu na świeżym powietrzu. Dodatkowo zostało przygotowane nagranie w formacie mp3, w którym znalazł się godzinny trening, przygotowany przez instruktora/trenera fitness. Nagranie wykonano w profesjonalnym studiu, co zapewniło mu odpowiednią jakość. Zostało ono umieszczone na stronie internetowej fundacji, skąd można je pobrać lub odsłuchać online. Całkowita wartość projektu wynosiła 34940 zł.

II. Promowanie pozytywnych postaw wobec osób niewidomych i słabowidzących

1. Wolontariat

Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy fundacja może działać znacznie sprawniej. Poprzez włączanie się w jej pracę wyrażają oni swoje poparcie dla wartości, jakie propaguje. W siedzibie organizacji prowadzone są szkolenia dla wolontariuszy, podczas których uczą się, jak współpracować z osobami niewidomymi.

W 2017 roku w działania Fundacji Vis Maior zaangażowanych było 25 wolontariuszy. Odegrali oni niezwykle ważną rolę we wspieraniu aktywności osób z dysfunkcją wzroku. Pomagali im bowiem w docieraniu w nieznane miejsca, robieniu zakupów, w załatwianiu

formalności w urzędach. Byli również zaangażowani podczas organizowanych przez Fundację wyjść, spotkań, konferencji, a także działań projektowych, np. szkoleń. Ich Pomoc była też bardzo przydatna podczas prac biurowych. Angażowali się również w opiekę nad psami, które albo zostaną przewodnikami niewidomych, albo już pełnią tę funkcję.

Fundacja docenia wysiłek wolontariuszy, dlatego wystawia im rekomendacje, ponieważ okazują się one pomocne, zwłaszcza studentom starającym się o stypendia lub szukającym pracy.

2. Współpraca z Parkiem Handlowym „Zakopianka”

W grudniu 2015 r. Fundacja Vis Maior nawiązała współpracę z Parkiem Handlowym „Zakopianka”, który przekazał 30 tys. zł. na wyszkolenie psa przewodnika. Pies otrzymał imię Zako i w kwietniu 2017 ukończył szkolenie specjalistyczne. Natomiast w maju i czerwcu przeszedł etap zżywania się ze swoim niewidomym opiekunem. Po zakończeniu tego etapu Zako otrzymał certyfikat psa asystującego. Co miesiąc informowaliśmy przedstawicielkę Zakopianki o postępach Zako, a kolejne etapy szkolenia ilustrowaliśmy zdjęciami.

3. Warsztaty dla organizacji Mali Bracia Ubogich

W listopadzie 2017 prezes Fundacji Vis Maior Jolanta Kramarz i przedstawicielka fundacji Joanna Witkowska przeprowadziły 2 dwugodzinne warsztaty na temat funkcjonowania osób niewidomych i pracy psa przewodnika dla pracowników i wolontariuszy organizacji Mali Bracia Ubogich. Uczestnicy spotkania dowiedzieli się, na czym polega specyfika współpracy osoby niewidomej z psem przewodnikiem; jak powinni się zachować wobec ludzko-psiego duetu; jak we właściwy i bezpieczny sposób pomóc osobie niewidomej; jakie następstwa mogą mieć różne uszkodzenia wzroku. Ponieważ organizacja Mali Bracia Ubogich zajmuje się osobami starszymi, szczególny nacisk położony został na problemy osób, którym wzrok się pogarsza bądź tracą go w podeszłym wieku.

4. Współpraca z Warszawskim Domem pod Fontanną.

Od 2014 Fundacja Vis Maior współpracuje z Warszawskim Domem pod Fontanną. W ramach zatrudnienia przejściowego utrzymujemy stanowisko pracy dla osoby z niepełnosprawnością jako osoby sprzątającej siedzibę naszej fundacji.

5. Promocja działalności Fundacji Vis Maior oraz aktywności osób niewidomych

Fundacja Vis Maior promowała zarówno swoją działalność, jak i aktywność osób niewidomych poprzez:

- Informowanie zarówno osób widzących, jak i tych z dysfunkcją wzroku o działaniach fundacji,
- Prezentowanie pomocy ułatwiających życie osobom niewidomym i słabowidzącym,
- Informowanie o możliwościach, jakie daje osobie niewidomej współpraca z psem przewodnikiem, o właściwym zachowaniu wobec duetu człowiek – pies przewodnik,
- Pokazywanie pracy czworonożnego pomocnika,
Rozdawanie materiałów informacyjnych nt. działalności fundacji,
Prowadzenie kampanii jednocentowej na facebooku
Zamieszczenie w czasopiśmie "Sześciopunkt" wydawanym przez Fundację Świat wg Ludwika Brajła artykułu informującego o działalności Vis Maior.

III Członkostwo w koalicjach, udział w pracach legislacyjnych i działania rzecznicze

1. Członkostwo w koalicjach

Fundacja Vis Maior jest członkiem Koalicji na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Do września 2017 należeliśmy też do Koalicji na rzecz Równych Szans.

Angażując się w działania mające na celu zmianę przepisów, które ograniczają niezależność osób niepełnosprawnych w zakresie równego dostępu do dóbr i usług w przestrzeni publicznej, fundacja przyczynia się do poprawy ich sytuacji w naszym kraju. Dzięki wprowadzanym zmianom osoby niewidome mogą pełniej uczestniczyć w życiu społecznym i zyskują szanse na większą niezależność.

2. Udział w pracach zespołów parlamentarnych

W okresie sprawozdawczym Fundacja Vis Maior brała aktywny udział w pracach dwóch zespołów parlamentarnych: Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku. Na kwietniowe posiedzenie pierwszego z zespołów przygotowaliśmy prezentację dotyczącą przebiegu i kosztów szkolenia psów przewodników oraz tego, jak wielką pomoc dla osób niewidomych stanowią profesjonalnie przygotowani czworonożni asystenci.

Przedstawiciele fundacji uczestniczą regularnie w posiedzeniach zwłaszcza tego drugiego gremium, ponieważ uważamy, że osoby z dysfunkcją wzroku powinny mieć wpływ na sprawy i na decyzje, które ich dotyczą.

3. Udział w nieformalnej platformie „Niewidomi razem” oraz w liście mailingowej powołanej przez Kongres Osób z Niepełnosprawnościami

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z dysfunkcją wzroku utworzyły nieformalną platformę „niewidomi razem”. W jej ramach powstała lista mailingowa, która funkcjonowała w okresie sprawozdawczym. Poza tym Kongres Osób z Niepełnosprawnościami powołał drugą listę mailingową "Za niezależnym życiem". Dzięki uczestnictwu w obu listach przedstawiciele fundacji mieli okazję brać udział w

wymianie informacji pomiędzy poszczególnymi organizacjami jak również dzielić się poglądami na kształt przyszłego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

4. Udział w posiedzeniach Zespołu ds. Wykonywania Postanowień Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Przedstawicielki Fundacji Vis Maior: Jolanta Kramarz, Magdalena Raczyńska i Anna Miętus brały udział w posiedzeniach Zespołu ds. wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W skład Zespołu, który koordynuje działania związane z wdrażaniem Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r.), wchodzi przedstawiciele osiemnastu ministerstw zobowiązanych do wdrażania postanowień tej Konwencji.

5. Spotkanie z przedstawicielami Kancelarii Prezydenta RP.

6 czerwca 2017 spotkaliśmy się w siedzibie fundacji z przedstawicielami kancelarii prezydenta: doradcą społecznym p. Zofią Romaszewską oraz dyrektorem p. Tomaszem Królikowskim. Ze strony fundacji obecni byli: prezes Jolanta Kramarz, członek zarządu Dariusz Kupiecki oraz koordynator programu przekazywania psów przewodników w fundacji Joanna Witkowska.

Spotkanie dotyczyło psów przewodników w Polsce: zbyt małej dostępności tego rozwiązania dla osób niewidomych, trudności związanych z niestabilnym finansowaniem szkolenia zwierząt oraz możliwości budowy przyszłego systemu szkolenia psów i przekazywania ich osobom niewidomym.

6. Spotkanie z posłanką Małgorzatą Wypych na temat modelu szkolenia psów przewodników

19 lipca 2017 w siedzibie Fundacji Vis Maior odbyło się spotkanie z panią posłanką Małgorzatą Wypych –przewodniczącą Parlamentarnego Zespołu ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku oraz z dyrektorką Mazowieckiego Oddziału PFRON – panią Joanną Skoczek.

Kolejnym gościem był pan Paweł Wdówik – kierownik Biura Osób Niepełnosprawnych na Uniwersytecie Warszawskim. Ze strony fundacji w spotkaniu uczestniczyli: prezes Jolanta Kramarz, członek zarządu Dariusz Kupiecki oraz koordynator programu przekazywania psów przewodników Joanna Witkowska.

Rozmowy dotyczyły przyszłego modelu szkolenia psów przewodników w Polsce. Spotkanie było owocne, ponieważ uczestnicy rozumieją wagę problemu oraz że wykazali otwartość i chęć wspólnego poszukiwania dobrych rozwiązań.

7. Spotkanie z prezes PFRON Dorotą Habich

20 lipca 2017 przedstawiciele Fundacji: prezes Jolanta Kramarz, członek zarządu Dariusz Kupiecki oraz Joanna Witkowska - koordynator programu przekazywania psów przewodników uczestniczyli w spotkaniu z prezes PFRON - panią Dorotą Habich, które dotyczyło przyszłego modelu szkolenia psów przewodników.

prezes Fundacji Vis Maior przedstawiła nasze pomysły na zmiany w modelu szkolenia psów. Prezes PFRON z kolei wyraziła gotowość do dalszej współpracy w celu wypracowania jak najlepszych rozwiązań.

8. Wyjazd do czeskich szkół psów przewodników .

28 i 29 listopada br. Delegacja z Polski odwiedziła dwie czeskie szkoły psów przewodników. Wyjazd został zorganizowany przez Polski Związek Niewidomych. Wzięli w nim udział:

- **Posłanka Małgorzata Wypych – przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku,**
- **Pan Mirosław Izdebski – dyrektor Departamentu ds. Programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,**
  - **Prezes Polskiego Związku Niewidomych Anna Woźniak-Szymańska,**
  - **Sekretarz Generalny Polskiego Związku Niewidomych Elżbieta Oleksiak,**
- **Członek Zarządu Fundacji „pies Przewodnik”, trenerka psów przewodników Monika Marcelewicz,**
- **Prezes Zarządu Fundacji Vis Maior Jolanta Kramarz.**

W czasie całej wizyty wspierała nas w tłumaczeniu Fatima Elzeinová – osoba od dawna zaprzyjaźniona z Fundacją Vis Maior.

Podczas naszej wizyty w Czechach zobaczyliśmy dwie praskie szkoły, a w całym kraju jest ich około dwudziestu. Te które odwiedziliśmy, różniły się między sobą systemem szkolenia.

Założycielką pierwszej instytucji jest Hrabina Mathylda Nostitz. Tu psy przebywają w domach wolontariuszy, potem w domach trenerów. Z kolei w drugiej szkole, która należy do Czeskiego Związku Niewidomych, przewodniki podczas szkolenia specjalistycznego przebywają w profesjonalnym kenelu. Pojechaliliśmy do Czech, żeby się uczyć, poznawać różne systemy szkoleniowe i przенosić do Polski najlepsze wzorce. Cieszymy się, że sprawa polskich psów przewodników jest traktowana jako nasze istotne zadanie i znajduje sojuszników takich, jak Pani Poseł, Dyrektor Departamentu ds. Programów w PFRON I Zarząd Polskiego Związku Niewidomych.

Zainteresowanie to rodzi nadzieję dla osób niewidomych, które obecnie bardzo długo oczekują na psiego pomocnika.

9. Artykuł "Niepełnosprawni w nowoczesnym społeczeństwie".

W marcu 2017 prezes fundacji Jolanta Kramarz oraz członek zarządu Dariusz Kupiecki napisali artykuł pt.: "Niepełnosprawni w nowoczesnym społeczeństwie", który dotyczył niedoskonałości obecnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz sugestii, co do jego reformy.

Artykuł był później opublikowany w wielu miejscach, np. na stronie fundacji WatchdogPFRON i na stronie Fundacji Vis Maior.

IV. Działanie na rzecz dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Działania na rzecz dostępności warszawskiej przestrzeni miejskiej.

Fundacja Vis Maior aktywnie i regularnie angażuje się w prace Komisji Dialogu Społecznego ds. Niepełnosprawności, w tym w prace istniejącej przy niej grupy, która zajmuje się dostępnością przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Jako organizacja, która kładzie ogromny nacisk na aktywność osób z niepełnosprawnością wzroku, lobbowaliśmy za powołaniem Pełnomocnika ds. Dostępności przy Urzędzie m.st. Warszawy i takie stanowisko zostało utworzone. W czerwcu uczestniczyliśmy w spotkaniu z Pełnomocnik Urzędu m.st. Warszawy ds. Dostępności panią Donatą Kończyk oraz z Adamem Zającem – Koordynatorem Dostępności Architektonicznej w Zarządzie Dróg Miejskich. Dotyczyło ono barier architektonicznych przy ul. Bitwy Warszawskiej, gdzie mieści się siedziba fundacji, jak również możliwości ich zniwelowania. Niestety, na razie nie można wprowadzić żadnych znaczących zmian, ponieważ planowana jest gruntowna przebudowa ulicy w ramach budowy linii tramwajowej Wola – Wilanów. Jednak dzięki interwencjom pracowników fundacji udało się pogłościć sygnalizację na przejściach przy ul. Białobrzeskiej i przy Bitwy Warszawskiej (na skrzyżowaniu z ul. Szczęśliwicką). Interweniowaliśmy też w sprawie decyzji o zasypaniu przejścia podziemnego przy skrzyżowaniu ul. Wolskiej, Młynarskiej i al. Solidarności, ponieważ dla osób niewidomych przemieszczanie się w przejściu podziemnym jest łatwiejsze i bezpieczniejsze niż pokonywanie naziemnych przejść dla pieszych. Dowiedzieliśmy się, że decyzja jest nieodwołalna, bo nie da się w tym przejściu zainstalować wind, zatem jest ono niedostępne dla osób o ograniczonej mobilności. Uzyskaliśmy jednak obietnicę, że naziemne przejścia dla pieszych zostaną dobrze oznaczone i udźwiękowione, dzięki czemu będą przyjazne dla osób z dysfunkcją wzroku.

2. Działania na rzecz dostępności elektronicznej.

W okresie sprawozdawczym członek zarządu fundacji Jerzy Dżoga był zaangażowany w działania na rzecz dostępności

elektronicznej w ramach Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji.

V. Obecność w mediach

Fundacja Vis Maior dba o dobre kontakty z mediami. W jej odczuciu odgrywają one niezwykle ważną rolę w kreowaniu pozytywnego wizerunku osób niewidomych i słabowidzących oraz promowaniu ich aktywności. Fundacja szczególnie ceni sobie obecność spraw osób z dysfunkcją wzroku w mediach, ponieważ wiedza społeczeństwa o rzeczywistych możliwościach i potrzebach takich osób jest wciąż jeszcze znikoma.

Do połowy 2017 roku Fundacja Vis Maior kontynuowała współpracę z Antyradiem, w ramach której prezes Jolanta Kramarz brała udział w cotygodniowej audycji i opowiadała o problemach, z jakimi muszą mierzyć się osoby niewidome podczas samodzielnego poruszania się w przestrzeni publicznej.

Poza tym Fundacja Vis Maior była obecna w następujących mediach ogólnopolskich i lokalnych:

1. Program I Polskiego Radia,
2. Radio Zet Gold,
3. Radio dla Ciebie,
4. TVP 1,
5. Telewizja Wirtualna Polska.

VI. Uchwały